

napredak kroz financijske instrumente ESI fondova

Europski socijalni fond

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti sufinancirani kroz Europski socijalni fond su održiv i učinkovit način ulaganja u rast i razvoj ljudi i njihovih vještina kako bi se unaprijedilo ostvarivanje ciljeva zaposlenosti i socijalne uključenosti diljem EU. Ovi financijski instrumenti podržavaju širok raspon razvojnih ciljeva na dobrobit velikog broja raznovrsnih korisnika s mogućnošću ponovnog korištenja financijskih sredstava za daljnja ulaganja.

Europski socijalni fond (ESF) je jedan od Europskih strukturnih i investicijskih fondova usmjeren unapređenju zapošljavanja i stvaranju ravnopravnijih životnih mogućnosti za sve. ESF je glavni alat Europske unije za pomoć ljudima u nalaženju radnog mjesta (ili boljeg radnog mjesta), integriranju osoba u nepovoljnom položaju u društvo i osiguravanju ravnopravnijih životnih mogućnosti za sve. ESF to omogućava ulaganjem u ljude i njihove vještine - zaposlene i nezaposlene, mlade i stare diljem Europe.

ESF ima ukupni proračun od 86 milijardi eura za razdoblje 2014.-2020. Ova je potpora usmjerena prema otprilike 15 milijuna ljudi godišnje kako bi im se pomoglo u ulasku na tržište rada ili kako bi unaprijedili svoje vještine i pronašli posao u budućnosti ili kako bi se omogućila bolja društvena integracija određenih skupina pojedinaca u nepovoljnom položaju.

ESF potpore mogu se pružati kroz bespovratna sredstva te, sve više, kroz financijske instrumente.

U razdoblju 2007.-2013., kod sedam država članica primijenjeno je ukupno 49 financijskih instrumenata primarno ograničenih na podršku MSP-ova kako bi se financirale ESF intervencije. Ova umjerena iskorištenost ukazuje da dionicima ESF-a nedostaju iskustva u korištenju ovih instrumenata i da su manje skloni korištenju tržišnih mehanizama, ali to istodobno ukazuje na velik potencijal rješavanja socijalnih pitanja korištenjem „reciklirajućih“ financijskih sredstava.

Financijski instrumenti

- predviđaju povrat sredstava;
- su revolvirajući, to jest povrat sredstava se koristi uvijek iznova u istom području;
- su prikladni za financijski održive projekte, to jest za one kod kojih se očekuje stvaranje dovoljno prihoda ili ušteda kako bi mogli vratiti primljenu potporu;
- su osmišljeni da privuku zajednička ulaganja iz drugih izvora financiranja uključivo i privatna ulaganja kako bi povećali iznos dostupnih izvora financiranja u sektorima/područjima gdje postoji problem pristupa sredstvima;
- mogu imati oblik zajmova, jamstava ili ulaganja u vlasnički kapital;
- mogu pružiti potporu i na strani razvoja ponude, doprinoseći razvoju tržišta;
- mogu biti korišteni kao nadopuna bespovratnim sredstvima; i
- mogu biti upravljani od strane nacionalnih ili regionalnih banaka, međunarodnih organizacija kao što su Europska investicijska banka ili Europski investicijski fond, financijskih posrednika i od strane upravljačkih tijela (samo za zajmove i jamstva).

Prepoznavanjem prednosti financijskih instrumenata, njihova primjena je za razdoblje 2014.-2020. proširena na **sve tematske ciljeve** te se očekuje daljnje povećanje intenziteta korištenja uslijed unaprijeđenih i prilagodljivijih mogućnosti primjene.

Financijske instrumente sufinancirane od strane ESF-a moguće je **koristiti za sve prioritete ulaganja navedene u operativnim programima ESF-a** država članica i regija, pod uvjetom da su usmjereni na **uočene tržišne nedostatke**, odnosno područja u kojima banke nisu spremne davati zajmove i/ili gdje privatni sektor nije spreman ulagati. Primjerice, u područjima gdje nije dostupno dovoljno financijskih sredstava za pojedince kako bi se upustili u ne-poslovne pothvate, gdje tržište ne nudi dovoljno kapitala MSP/start-up tvrtkama ili gdje grupe raseljenih osoba/zajednica trebaju sredstva kako bi se omogućila njihova reintegracija u obrazovani sustav ili na tržište rada.

Financijski instrumenti mogu tako doprinijeti postizanju sljedećih tematskih ciljeva ESF-a:

- promicanje zapošljavanja i poticanje mobilnosti radne snage,
- ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje,
- promicanje društvene uključenosti i borba protiv siromaštva te
- unapređenje institucionalnih kapaciteta i učinkovitija javna uprava.

Moguće je **primijeniti širok raspon financijskih instrumenata podržanih od strane ESF-a:**

- **Zajmovi**, koji mogu biti dostupni tamo gdje se ne nude na komercijalnoj osnovi (primjerice od banaka), ili se mogu nuditi po povoljnijim uvjetima od komercijalnih (primjerice s nižim kamatnim stopama, dužim razdobljima povrata ili s nižim kolateralom). Primjerice, krediti mogu biti ponuđeni pojedincima kako bi pokrenuli svoje poduzeće ili se uključili u daljnju obuku, društvenim poduzećima, ili institucijama koje rade s isključenim skupinama - primjerice raseljenim građanima trećih zemalja - kako bi se bolje integrirali u europsku društvenu strukturu.
- **Mikrokrediti**, kao manji zajmovi koji se nude osobama kojima su ponekad nedostupne financijske usluge, a koji se često nude na kraće razdoblje otplate, bez ili s niskim traženim kolateralom. Primjeri mogu uključivati ponudu zajmova društvenim poduzećima ili mladim poduzetnicima ili pak nezaposlenim pojedincima za stjecanje specijaliziranog strukovnog obrazovanja čime bi povećali izgleda za svoje zapošljavanje.
- **Jamstva**, kod kojih se zajmodavcima nude osiguranja da će njihov kapital biti vraćen u slučaju da zajmoprimac nije u mogućnosti vratiti zajam. Primjerice, mladi poduzetnici ili društvena poduzeća usmjerena na starije ili dugotrajno nezaposlene osobe, ali kojima nedostaje nužna financijska podrška, mogu dobiti potporu kroz jamstva sufinancirana kroz ESF, doprinoseći tako stvaranju radnih mjesta u gospodarstvu.

- **Ulaganja u vlasnički kapital**, gdje se kapital ulaže u zamjenu za potpuno ili djelomično vlasništvo tvrtke. Ulagач može preuzeti dio upravljačkog nadzora nad tvrtkom i može sudjelovati u dijeljenju dobiti. Ulaganje se može dogoditi u različitim fazama životnog vijeka tvrtke, ali ulaganje u vlasnički kapital javnog podrijetla najčešće se koristi kao kapital za ranu fazu „seed“ ili „start-up“ ulaganja (uključivo i „rizični“ kapital). Ulaganje u vlasnički kapital će se najčešće koristiti za visoko rizične aktivnosti i tvrtke s potencijalom visokog rasta kao i za male lokalne organizacije, primjerice one koje stvaraju nova, održiva radna mjesta ili one koji eksperimentiraju s financijskim inovacijama kako bi potakle društvene organizacije na ostvarivanje vrijednih društvenih učinaka, ili pak one koje su fokusirane na inovativne tehnologije za rješavanje postojećih društvenih problema.

Financijski instrumenti mogu se također nuditi u kombinaciji s bespovratnim sredstvima i drugim vidovima podrške. Često je nužno unaprijediti spremnost za ulaganja u projekte kao preduvjet privlačenja investicijskih fondova. Savjetodavne i druge potpore mogu biti podržane bespovratnim sredstvima kroz ESF.

ESF sredstva mogu također doprinijeti financijskim instrumentima upravljanim na razini EU, kao što su promicanje mikrofinanciranja i društvenog poduzetništva kroz program za Zapošljavanje i društvene inovacije (EaSI).

Financijski instrumenti sufinancirani kroz ESF mogu doprinijeti dugoročnom razvoju i diverzifikaciji prilika za ulaganje kroz potporu aktivnosti u područjima gdje su razine ulaganja često ispod optimalne razine i potičući razvoj komercijalno održivih projekata, time otvarajući nove tržišne mogućnosti. Oni također stvaraju mogućnosti za ulagače i financijske posrednike. Pristup financiranju posebno je „skup“ i težak za tvrtke u socijalnom sektoru jer se u mnogim državama članicama ovaj sektor smatra visoko rizičnim za kreditiranje od strane banaka i financijskih institucija.

Međutim, neki projekti mogu postati privlačniji za ulaganja zbog dostupnosti financijskih instrumenata uz potporu javnog sektora i s tim povezanom podjelom rizika.

Za više informacija

O referentnom vodiču za upravljačka tijela o financijskim instrumentima u programima ESI fondova:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Za informacije o ex-ante metodologiji evaluacije financijskih instrumenata:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Za legislativu vezanu za Europske strukturne i investicijske fondove:

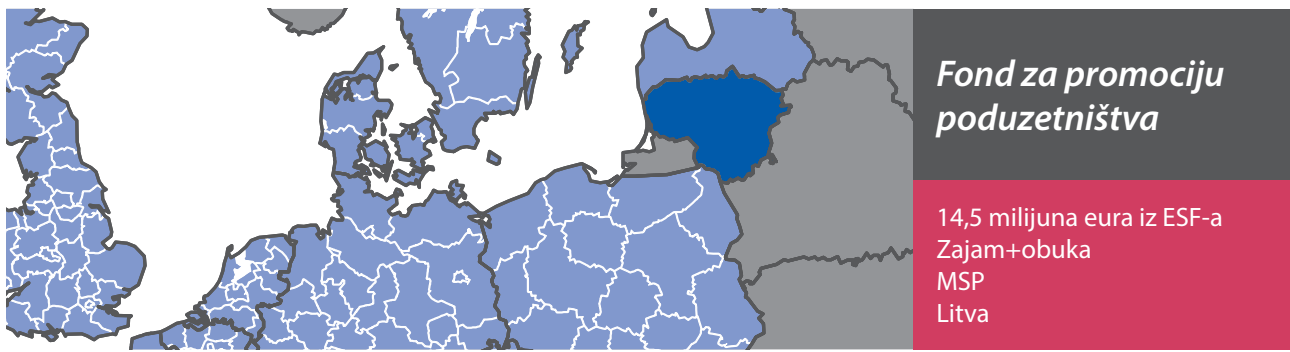
http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/legislation/regulations/

Za 'fi-compass' web stranicu, platformu za savjetodavne usluge o financijskim instrumentima u okviru ESI fondova:

<http://www.fi-compass.eu/>

Za informacije o regulativi Europskog socijalnog fonda, uključujući Uredbu o provedbi i delegiranju:

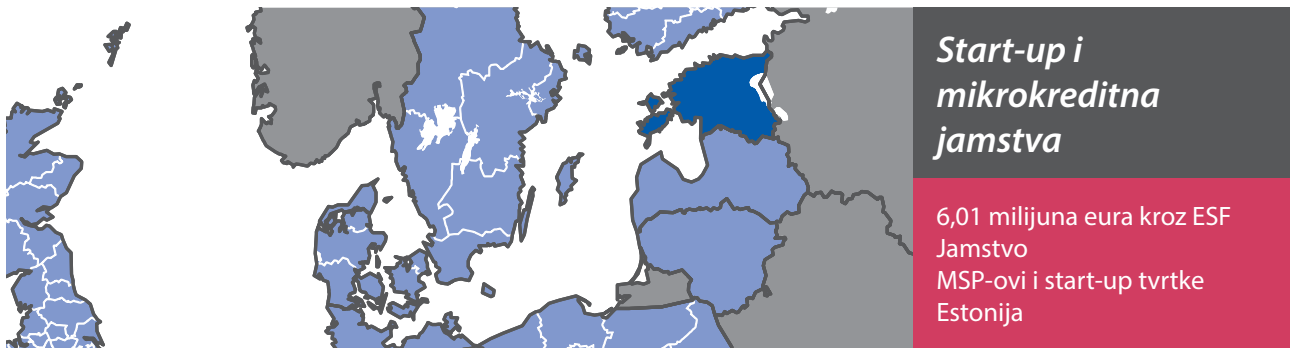
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... potpora poduzetnicima za razvoj održivog poslovanja ...

Fond za promociju poduzetništva u Litvi nudi kredite u kombinaciji s besplatnom obukom za start-up poduzeća, pojedinačne poduzetnike i društvena poduzeća. Prioritet se daje skupinama u nepovoljnom položaju, primjerice nezaposlenim osobama ili osobama s invaliditetom, kao i onima ispod 29 i iznad 50 godina starosti.

Od 2009., FPP je potakao samozapošljavanje i poduzetništvo kako bi zadržao ljude poslovno aktivnima odnosno na tržištu rada rezultirajući stvaranjem gotovo 2.000 radnih mjesta. Ovim se ilustrira kako kombinacija besplatnih obuka i zajmova može premostiti nedostatke na tržištu po pitanju dostupnosti potpora start-up tvrtkama.

... premošćivanje financijskog jaza kod start-up tvrtki bez dovoljno kolateralu ...

Jamstveni instrument za start-up i mikro zajmove u Estoniji usmjeren je na tvrtke do tri godine djelovanja. Fond nudi jamstva za kapital za start-up tvrtke i tvrtke u fazi širenja. Dodatno, besplatna savjetodavna pomoć dostupna je za pripremu poslovnih planova kao dio prijave za start-up zajam, a obuku pružaju estonijски županijski centri za razvoj poduzetništva.

Ovaj financijski instrument djeluje od 2008. te je do prosinca 2013. ponudio 304 garancije.

... potpora pojedincima i mikro-poduzećima kojima je onemogućen pristup financijskim sredstvima ...

ESF mikrokreditni fond Kampanija u Italiji podupire start-up poduzeća i spin-off tvrtke sa zajmovima do 25.000 eura i nultom kamatnom stopom. Ovo potiče ulaganja, zapošljavanje i rast u regiji pomažući pojedincima koji inače nemaju pristup zajmovima.

Od 2012., Sviluppo Campania, regionalna agencija za gospodarski razvoj uspostavila je urede diljem regije. Ovi uredi nude opsežne informacije i savjete te besplatnu podršku poduzećima u start-up fazi. Do sada je podpomognuto 1.845 krajnjih primatelja od čega 1.400 MSP i mikro-poduzeća, i 445 pojedinaca, što je dovelo do stvaranja 1.145 radnih mjesta u regiji.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg